राममरण्यवासरूपे व्यसने निमग्नं दृष्ट्वा कृत्स्नंजगत्कुपितंस्यात् विपरीतंस्यात् ॥ कोपप्रकारमाह ॥ कृतानुरागाः पितरः पुत्रान् तादृशान्विभक्तिविपरिणामेनात्रापितत्संबंधात् बालानपित्यजेयुः रामेणसहगमनार्थं अपिनातादृशाःपुत्रास्तादृशान्वृद्धान् तादृश्योभार्यास्तादृश्यान्पतीन् ॥ अपिनातादृशाःपतयस्तादृशीर्भार्याअपि त्यजेयुः ॥ एतेन जगदनर्थसाधनभाववत्तोपपादिता ॥ १०२ ॥ स्वस्य रामंविना जीवनव्यतिरेकंदर्शयिष्यन् तदन्वयेस्वजीवनान्वयं दर्शयति ॥ अहमिति ॥ आव्रजंतं मत्समीपे आगच्छंतमस्यश्रुत्वेतिशेषः ॥ आगच्छंतंश्रुत्वा दर्शनेन चक्षुषापश्यन्निव नंदामि श्रवणमात्रेणदर्शनजन्यंसुखमुक्तं दृष्ट्वैव दृष्ट्वातुपुनःचिरवृद्धोपि पुनर्युवेव हृष्टपुष्टांतर्बहिःपरिकरोभवामि ॥ १०३ ॥

परित्यजेयुःपितरोपिपुत्रान्भार्याःपतींश्चापिकृतानुरागाः॥कृत्स्नंहिसर्वंकुपितंजगत्स्याद्दृष्ट्वैवरामंव्यसनेनिमग्नं॥१०२॥अहंपुनर्देवकुमाररूपमलंकृतंतंसुतमाव्रजंतं॥ नंदामिपश्यन्निवदर्शनेनभवामिदृष्ट्वैवपुनर्युवेव॥१०३॥ विनाहिसूर्येणभवेत्प्रवृत्तिरवर्षतावज्रधरेणवापि॥रामंतुगच्छंतमितःसमीक्ष्यजीवेन्नकश्चित्त्वितिचेतनामे॥१०४॥ विनाशकामामहितामभित्रामावासयंमृत्युमिवात्मनस्त्वां॥चिरंवतांकेनधृतासिसर्पीमहाविषातेनहतोस्मिमोहात्॥ १०५॥ मयाचरामेणसलक्ष्मणेनप्रशास्तुहीनोभरतस्त्वयासह॥ पुरंचराष्ट्रंचनिहत्यबांधवान्ममाहितानांचभवाभिहर्षिणी॥ १०६॥

हिरपीत्यर्थे ॥ सूर्येणविनापि लोकस्य प्रवृत्तिर्व्यवहारःस्यात् वज्रधरेण अवर्षतापि प्रवृत्तिर्लोकस्यजीवनंस्यात् ॥ वाइत्यथवा ॥ इंद्रेण स्वरूपसत्तांविनापि प्रवृत्तिर्भवेत् ॥ रामंतुविना नकस्यापिजीवनमितिमेमतिः ॥ अंतर्यामिणंविना कस्यापिव्यवहारस्यासिद्धेः एवंच स्वाजीवनं कैमुतिकन्यायसिद्धमितिभावः ॥ १०४ ॥ किंच त्वामात्मनोमृत्युमिव स्वगृहेहमावासयं किंच त्वंमहाविषा सर्पी मयांकेनमोहात्तत्वेनाज्ञानात् धृतासि तेनांकधरणेनाहंहतोस्मि ॥ १०५ ॥ पुरंचराष्ट्रंचेत्यस्य प्रशास्त्वित्यनेनसहान्वयः ॥ त्वंच बांधवान्पतिपुत्रादीन् निहत्य ममाहितानां शत्रूणामभिभाषणशीला भव ॥ वार्ताकरणयोग्यबांधवाभावादितिभावः ॥ अभिहर्षिणीतिपाठे तेषां हर्षदाभव ॥ १०६ ॥